

Pod katerikoli krinko fašizem nastopa, v katerikoli obliki se pojavlja, po katerikoli poti se polšača oblasti: fašizem — je pobesneli soviniem in so ropske vojne, fašizem — je brezmejna reakcija in kontrarevolucija, fašizem — je najstrašnejša ofenziva kapitala proti delovnemu ljudstvu, fašizem — je najhujši sovražnik delavskega razreda in delovnega ljudstva.

GEORGE DIMITROV.

NAPREJ

TEDNIK SLOVENSkih PROTI-FAŠISTIČNIH DELAVCEV

Št. - No. 90 — PITTSBURGH, PA., SREDA, 14. DEC. 1938. LETO - YEAR III.

Protestirajte proti fašističnim agresorjem in ne kupujte nemškega, italijanskega in japonskega blaga.

Zahtevajte ukinitve embarga napram republikanski Španiji!

Zmaga demokracije pri volitvah v Jugoslaviji

Blak demokratične opozicije je dobil kljub velikemu preganjanju 1.336.823 glasov, (260.478 več kot pri volitvah 1935, ki so zrušile vlado Jeftiča,) vladna stranka Stojadinoviča in Korošca pa je zgubila 90.463 glasov napram 1935.

Prve vesti, govoreče o zmagi režima v Jugoslaviji so se izkazale za neresnične. Čeprav definitivni rezultati še niso sestavljeni, se iz uradnih poročil, objavljenih od vlade same vidi, da je vlada dobila za celi milijon glasov manj, kakor je napovedovala, ter da je 11. december postal dan velikega uspeha demokratičnega ljudstva v deželah Jugoslavije.

Poročevalec "New York Timesa" piše 12. decembra:

Prva poročila o veliki zmagi vlade, katera so širili iz vladnih krogov vse do včeraj, so se pokazala neresnična, ko so danes bili objavljeni prvi volilni rezultati.

Ker je vlada prepovedala vse telefonske razgovore na daljše proge, do danes nihče ni vedel kako so volitve resnično izpadle, dokler se niso objavile vladne številke, ki kažejo, da je vlada zgubila napram letu 1935 in da so se glasovi opozicije dr. Mačeka občutno povečali.

Leta 1935, pri petomajskih volitvah je dobil tedanji ministerski predsednik Jeftič 1.746.982 glasov, lista dr. Mačeka pa 1.076.345. Stojadinovič je bil tedaj mišljenja, da tak rezultat predstavlja velik poraz za vlado, ki pri javnih volitvah ni mogla dobiti večjega zaupanja. Tega mišljenja je bil tudi regent princ Pavle, ki je pozval Jeftiča na demisijo.

Letošnje volitve pa so za Stojadinoviča še bolj neugodne, kot so bile one 1935 za Jeftiča. 11. decembra je vlada — po dosedanjih podatkih, ki gotovo niso povsem točni, — dobila 1.656.519 glasov, opozicija dr. Mačeka pa 1.336.823 glasov.

Kaj bo storila vlada Stojadinoviča po sedanjem porazu ni mogoče točno predvideti. Izgleda, da se ne misli podati in da bo skušala napraviti sporazum s dr. Mačekom. Dr. Maček pa ni pripravljeno kaptulirati pred Stojadinovičem, ki je volilno borbo izvajal z terorjem in nasiljem, pri katerem je bilo na raznih mestih ubitih več prebivalcev, ter zahteva izpolnjenje programa opozicije, ki predvideva demokratičen režim, enakopravnost vseh narodov in preorientacijo zunanje politike v smeri zblivanja z demokratičnim svetom.

Po volilnem zakonu, ki je sedaj v Jugoslaviji še v veljavi, bi imel Stojadinovič v novem parlamentu sicer okoli 300 poslancev od celokupnih 360. Toda ta volilni zakon in sedanja ustava, demokratična opozicija ne priznava in Mačekovi poslanci se bodo abstinerirali od tega, na diktatorski podlagi izvoljenega parlamenta.

Zmaga demokratične opozicije, pri kateri so svoj del doprinesli tudi slovenski delavci, kmetje in meščani, se veselimo tudi v Ameriki. Upajmo, da bo zmaga ljudstva odmir in svobodo se borečih demokratičnih držav in narodov.

Gornje slike so bile posnete v srbski vasi Krupanj, prilikom poskusa demokratično usmerjenega ljudstva obdržati volilni shod. Stojadinovič je shode opozicije razganjal z žandarji, ki so pri takih prilikah pobili mnogo mirnih zborovalcev.

"PADLOCK" PREMIJER PORAZEN V MONTREALU

Kanadsko ljudstvo je po veliki svoji zmagi pri občinskih volitvah v Ontario, doseglo še večjo in silno važno zmago, ko je pri volitvah v Montrealu porazilo kandidata reakcije, podpirane od celokupnega meščanskega tiska in višje cerkvene gospode. Volitve so dale ljudstvu priliko, izraziti se o izjemnih zakonih proti delavskemu gibanju, ki so znanj kot "padlock" zakoni in katere je pred pol leta začela izvajati reakcija nad progresivnim gibanjem.

Reakcija, ki je izdala te izjemne, demokratično gazeče zakone, je bila v središču Quebecske pokrajine, v Montrealu porazena. Kandidat progresivcev Houde je dobil 83.481 glasov, kandidat reakcije pa 62.869. V novem občinskem zastopstvu bodo progresivci imeli 19 od 35 sedežev.

Ne pozabite, da je uspeh bodoče kampanje "Napreja" odvisen od tega, kako jo bode v vaši naselbini pripravili. Zato ne odlašajte in poskrbite, da bo pri vas vse pripravljeno, ko bo v prihodnji številki lista objavljen splošen načrt za kampanjo.

Mnogi izmed prijateljev lista, katerim smo poslali pozive in prošnjo, da nam s svojim prispevkom pomagajo poravnati dolg od \$550, ki nas tišči k tlom, so se že odzvali. One naše prijatelje, ki so naš apel morda prezrli, prosimo, da se mu odzovejo in da prožijo svojo pomoč, pri skupnih naporih za utrditev našega "Napreja".

USSR na prvem mestu v zračnem blagovnem prometu

Kanadski statistični urad je izdal poročilo o zračnem blagovnem prometu, iz katerega je razvidno, da je USSR prehitela Kanado in sama zavzela prvo mesto na svetu. Kanada je v 1937 prevozila po zraku 26.279.156 funtov. Unija Socialističnih Sovjetskih Republik pa 70 milijonov funtov raznega blaga.

Nadaljnih 149 prostovoljcev se vrne v Ameriko

15. decembra se bo v New Yorku izkrcalo iz parnika Paris 149 prostovoljcev Lincolnove brigade, ki se je demobilizirala na željo španske vlade, ki več ne potrebuje njihove pomoči.

Organizacije in delovno ljudstvo jih bo počastilo in pogostilo v New Yorku, odkoder bodo odpotovali v razne države. Med njimi je tudi naš rojak Steve Thomas, ki je živel prej v Harmarvillu, Pa.

KITAJSKA OFENZIVA OGRŽA KANTON

Položaj Japoncev na Kitajskem postaja zelo težak. V zaledju, ki ga Japonci nikoli niso imeli čvrsto v rokah, jih napadajo guerilla vojniki kitajske vojske, kar otežava japonski položaj na samih frontah. Težak položaj Japoncev spretno izkorišča kitajska armada, ki pritiska na njih ravno tam, kjer so japonski vojniki vsled čestih napadov že popolnoma iztrpani. V zadnjem času se je Kitajcem posrečilo potisniti Japonce nazaj pred Kantonom, predmestja katerega se nahajajo zopet v oblasti Kitajcev.

V mednarodnem boju proti fašizmu se CIO bori z vsemi silami, ter sodeluje z organiziranim delavstvom vseh demir in svobodo se borečih demokratičnih držav in narodov.

Zunanji pregled

Na Češkem, se je načrt Hitlerju uslužnih reakcionarnih politikov, uveljaviti samo eno stranko, ponesrečil. Iz socialistov, komunistov, Beneševih pristašev in prijateljev demokracije iz drugih strank, je bile ustanovljena nova ljudska stranka. Predsednik te stranke je socialist Hampel, ki izjavlja, da bo nova stranka gojila sicer dobre odnose s sosedji in da bo podpirala vlado pri obnovitvi okrnjene Čehoslovaške, da pa se bo borila za uveljavljenje demokratičnih principov. Iz konference, na kateri je bila stranka ustanovljena so poslali deputacijo na grob Masaryka in tako manifestirali svojo privrženost k demokratičnim idealom ustanovitelja Čehoslovaške republike.

Na Slovaškem se po primeru iz Češke snuje slična ljudska stranka, v kateri se bodo združili demokratični elementi. Vpliv nacistov na Slovaškem je z ozirom na to, da so katoliški voditelji slovaškega naroda že dolgo v zvezi z Berlinom, veliko večji kot na Češkem. Na Slovaškem je zato tudi antisemitizem v polnem besenju, požigajo židovske cerkve, razbijajo trgovine in stanovanja itd.

Francija se nahaja v težavnem položaju, ki izvira iz izdaje Daladijera v Munchenu. Italijani zahtevajo, sicer neuradno ali vendarle, važne francoske kolonialne posejtanke in kar je najvažnejše, kontrolo nad Sueškim kanalom. Francosko ljudstvo je odločeno, odbiti Mussolinijeve zahteve in tudi Daladijer daje izjave, da nikakor ne misli popustiti. — V parlamentu je Daladijer dobil začasno večino, ki je sestavljena iz najreakcionarnjših desničarjev, iz centra in iz enega dela radikal-socialistov. 50 poslancev Daladijerove stranke se je vzdržalo glasovanja, med njimi tudi Herriot. Socialisti in komunisti so glasovali proti Daladijeru in dobili 236 glasov, medtem ko jih je Daladijer imel 334. Če bi oni, ki so se zadržali od glasovanja glasovali z ljudsko fronto, bi Daladijer že sedaj bil prisiljen demisionirati. Tako pa ima še nekaj časa za manevriranje.

Konferenca v Limi, ki bo trajala vse do pred Božič, napreduje. Ameriške države se sporazumevajo za skupen nastop v gospodarskih in političnih vprašanjih in za skupno obrambo pred eventualnimi napadi. Na konferenci se je pokazalo, da je vpliv Nemčije in Italije v nekaterih južno-ameriških deželah n. pr. v Argentini večji kot se je mislilo in da je bil zadnji čas, da se je vlada Združenih držav začela aktivneje brigati za svoje sosedje v Južni Ameriki, ki igrajo lahko važno vlogo pri obrambi neovisnosti ameriškega kontinenta.

Pobijanje židov in katoličanov v Nemčiji je pod velikim pritiskom iz zunanje kulture sveta nekaj popustilo. Nadaljuje se pa konfiskacija njihovega premoženja mučenja po koncentracijskih taboriščih in zaporih, ter proces popolne obreževanja celokupnega židovskega prebivalstva. Komisije demokratičnih držav, ki preiskujejo možnosti izseljevanja židov, delajo počasi in brez kakih večjih rezultatov. Medtem pa je Nemčija izdelala načrt za "pomoč židovskega izseljevanja", ki kaže, da hoče Hitler iz inozemstva izsiliti celo bogato plačilo za svoje zverinsko postopanje. Židom, ki bi se izselili, Hitler ne dovoli vzeti s seboj niti centa njihovega premoženja, pač pa je pripravljen vročiti jim nekatere državne obveznice, ki bi ne imele druge vrednosti, kot za plačilo naročil remškega blaga iz inozemstva. Židje naj bi pomagali zlomiti uspeh bojkota, ki vedno hujše pritiska na Hitlerja. Demokratične države se k temu projektu nacistov še niso javile.

V Španiji se pripravila general Franco na novo veliko ofenzivo. Republikanska Španija je na frontah in za boj dobro pripravljena, apelira pa na vse svet za pomoč v živilih, ki jih junaškemu španskemu ljudstvu zelo primanjkuje. V Franciji in Angliji so na delu mnoge organizacije, ki pošiljajo v Španijo najpotrebnejše, toda taka privatna pomoč ne zadostuje. Dovoliti je treba španski vladi, da vrši nakupovanje potrebnega in dolžnost demokratične Amerike je, da prisilne na Roosevelta, da se ukine embargo.

Volitve v Memel pokrajini, pri katerih so nacisti dobili večino, povzročajo resne skrbi tudi Angležem in Francozom, ki so garant pogodbe, v kateri je Memelu zagotovljena od Nemčije neodvisna samouprava. Nacisti pa vršijo odkrito agitacijo za priključenje k Nemčiji, ki je za las podobna agitaciji, ki se je poleti vršila v Sudetih in ki je končala z okupiranjem in z razkosanjem Češke.

Ne bom opisoval podrobnosti večičastnih proslav, ki so se vršile po mestih in vaseh obširne Sovjetske Zveze 6. in 7. novembra, ko je ljudstvo Zveze Socialističnih Sovjetskih Republik slavilo 21 letnico obstanka in napredka svoje države. Temeljna črta vseh teh slavnostnih manifestacij je bila povdajanje velikanskega dvigavanja življenjskega in kulturnega standarda tekom zadnjih desetih let petletnih planov in pa izražanje zavesti, da je Sovjetska Zveza obkoljena od neprijateljsko razpoloženih buržoaznih in naravnost sovražnih fašističnih dežel, pred grožnjami katerih se mora sovjetsko ljudstvo najtemeljeje pripraviti za najučinkovitejšo borbo. V velikih manifestacijskih obhodih so delavci in kmetje nosili nadpise na katerih so bili predočeni grandiozni uspehi na polju gradnje lepšega, udobnejšega in srečnejšega življenja. Nastop vseh vrst vojaštva in letalstva, (samo v štirih glavnih mestih je na paradah sodelovalo 1500 letal), pa je sam po sebi dokazoval izvrstno pripravljenost sovjetskih obrambnih vojaških sil, ki delajo sovjetske meje nedotakljive.

Sovjetsko ljudstvo na dan svoje glavnice ni pozabilo na svoje brate v fašističnih in drugih kapitalističnih deželah, ki ječijo v okovih fašizma in katere nasilne diktature

pehajo v nasilne krvave, zavojevne vojne. Španija, Kitajska, Čehoslovaška, ki so bile na proslavah zastopane s svojimi delegacijami, so ponovno mogle prepričati se, da je sovjetsko ljudstvo in njegova država na njihovi strani, kakor bo vedno na strani vseh onih, katere homocidni fašistični imperijalizem potepeta s svojimi barbarškimi nasilji.

W. M. Molotov, predsednik sveta ljudskih komisarijev, je na svečanem zasedanju moskovskega sovjeta, na predvečer 7. novembra v tem pogledu rekel: "Socialistična revolucija je s svojimi deli in s svojimi uspehi v ZSSR pokazala, da je na pravi poti in daje ta pot edina, ki lahko osvobodí narode v kapitalističnem svetu izpod jarma izkoriščanja, izpod jarma fašizma, izpred opasnosti imperijalističnih vojn". Govor Molotova pred predstavniki moskovskega prebivalstva je vseboval pregledno poročilo delovanja sovjetske vlade. Molotov je ohrtal notranji razvoj sovjetske države in njenega gospodarstva in se nato precej obširno dotaknil stališča ZSSR napram napetemu mednarodnemu položaju. Zanimalo vas bo, kaj je rekel za celokupno sovjetsko politiko odgovorni komisar v vprašanju današnje kritične situacije. Posnemam glavne misli njegovega govora:

Zadnje velike gospodarske krize so postrle odnose med kapitalisti

in med proletarijatom, ter počele so poskuse agresivnih držav, da bi veike izgube vsled krize v notranjosti izenačili na račun slabo zavarovalnih dežel. Italija je podjarmila Etiopijo; s tem je bil zadan občuten udarec Angliji, katere pomorska zveza z Indijo in Vzhodom je vsled novih italijanskih pozicij ob rdečem moru ogrožena. Pod pretežno boja proti "rdečim", sta Italija in Nemčija poslali svoje vojaštvo v Španijo in se usidrale za hrbotom Francije, ogrožajoč še močnejše angleške in francoske pomorske zveze s kolonijami. S zavzetjem Avstrije in Sudetov si je nemški fašizem ne samo odprl pota na Jugo-vzhod, temveč tudi uveljavil svoje stremljenje po hegemoniji (nadvladi) v zapadni Evropi.

Vse to je zanetilo celo vrsto ognjnih imperijalistične vojne, katere nihče ne more prežeti. Japonska poskuša s svojim vpadom na Kitajsko spodrežati velike trgovske interese Amerike in Anglije na Daljnem vzhodu. Položaj postaja vedno bolj resen tudi na tem delu sveta.

Druga imperijalistična vojna je dejansko že začela. Na tihem, brez vojnih napovedi držijo narodi in države sveta v vojno, ki je divja na ozemlju od Gibraltarja do Sanghaja, ki objemlje že pol milijarde zemeljskega prebivalstva. V svojih tončnih ciljih je, že započeta druga imperijalistična vojna, naperjena proti interesom Amerike, Anglije in Francije. Agresorji si hočejo svoj položaj popraviti na račun takozvanih demokratičnih držav.

(Nadaljevanje na 2. strani)

NEW YORK OKLANJA NACISTIČNE LADJE

Newyorški mestni zastopnik Morris je stavil predlog, da se nacističnim ladjam, ki nosijo kljukasti križ prepove pristajanje v newyorškem pristanišču. Razlogov za tako prepoved je več kot dovolj. Na nacističnih ladjah prihajajo Hitlerjevi špijoni tajno v deželo, zastava, pod katero se uradno vršijo najhujši zločini v Nemčiji, razburja ljudi itd. Zupan LaGuardija je predlog sprejel in ga bo predložil v potrditev pristojnim oblastem.

Ameriški narod bi v slučaju vojne podpiral USSR.

Ameriški institut za preiskovanje javnega mnenja je izvedel Gallup-volitve, pri katerih so vpraševalci odgovarjali na vprašanje, katero stran bi podpirali v slučaju vojne med Nemčijo in USSR. Ena tretjina volivcev, ki so izbrani iz vseh slojev ameriškega prebivalstva, je izjavila, da nima nobenega mnenja, da so nevtralni v tem vprašanju. Od ostalih se jih je 83% izjavilo, da bi podpirali Sovjetsko Unijo, 17% pa se jih bi postavilo na stran Nemčije. Te poskusne volitve kažejo, kako globoko in obširno je v Ameriki sojanje nacističnih metod.

Okrožno sodišče zavrglo injunkcijo proti Hague

Okrožno in prizivno sodišče v Philadelphiji je zavrglo odlok federalnega sodnika Clarka, ki je izdal sodno prepoved, da župan Hague preneha z terorjem in izganjanjem delavskih organizatorjev iz Jersey City, N. J.

Sodišče se sklicuje, da ni potrebe za injunkcijo, odkar so obtožene tvrdke ugodile delavskim zahtevam. Hague torej lahko spet izrablja teror in odprto krši vse civilne svobodščine.

Zunanja politika Sovjetske Unije

(Pismo iz Moskve)

Ne bom opisoval podrobnosti večičastnih proslav, ki so se vršile po mestih in vaseh obširne Sovjetske Zveze 6. in 7. novembra, ko je ljudstvo Zveze Socialističnih Sovjetskih Republik slavilo 21 letnico obstanka in napredka svoje države.

Temeljna črta vseh teh slavnostnih manifestacij je bila povdajanje velikanskega dvigavanja življenjskega in kulturnega standarda tekom zadnjih desetih let petletnih planov in pa izražanje zavesti, da je Sovjetska Zveza obkoljena od neprijateljsko razpoloženih buržoaznih in naravnost sovražnih fašističnih dežel, pred grožnjami katerih se mora sovjetsko ljudstvo najtemeljeje pripraviti za najučinkovitejšo borbo. V velikih manifestacijskih obhodih so delavci in kmetje nosili nadpise na katerih so bili predočeni grandiozni uspehi na polju gradnje lepšega, udobnejšega in srečnejšega življenja. Nastop vseh vrst vojaštva in letalstva, (samo v štirih glavnih mestih je na paradah sodelovalo 1500 letal), pa je sam po sebi dokazoval izvrstno pripravljenost sovjetskih obrambnih vojaških sil, ki delajo sovjetske meje nedotakljive.

Sovjetsko ljudstvo na dan svoje glavnice ni pozabilo na svoje brate v fašističnih in drugih kapitalističnih deželah, ki ječijo v okovih fašizma in katere nasilne diktature

NOV NASLOV "NAPREJA"
Vse pošiljatve za "Naprej" naslavljaite v bodoče na naslov: "NAPREJ" 1916 EAST ST., N. S. PITTSBURGH, PA.

Spoznajmo Ameriko

V založbi "Modern Age Books" v New Yorku, katero urejuje Louis M. Hacker s pomočjo Rudolfa Modley in George R. Taylorja, v zbirki "The Modern World Series" je izšla knjiga "The United States" — "A graphic history".

Hacker, Modley in Taylor so znanstveniki, ki so podvzeli veliko in važno delo, ameriški publiko podati resnično sliko ameriške zgodovine, njenega gospodarskega razvoja in

njenega današnjega stanja, a to v znanstveni in poljudni in vsakomur razumljivi obliki.

Knjigo toplo priporočamo "Naprejev" čitateljem. Od časa do časa bomo v našem listu prinašali vsebinsko posameznih zanimivih poglavij iz te knjige, ki je s svojimi podatki neprecenljiv pripomoček za razumevanje mnogih pojavov v današnjem položaju v Združenih državah.

AMERIKA MENJA SVOJE LICE

Današnja Amerika ni več ono, kar je bila do svetovne vojne in še do leta 1930. Vse do tega časa pred desetimi leti, je bila še priloznost za malega človeka, da si z bistroumnostjo, z varčnostjo in podjetnim duhom pomaga kvišku. Bilo je priloznost postati obrtnik, podjetnik, svobodni farmer, trgovec. Po dane so bile možnosti ustvarjati si neodvisno gospodarsko podlago, ki bi dajala osiguranje za stara leta. Tudi za strokovno izobražene delavce, je bil tedanj čas ugoden, ker se je vsepovsod prožila prilika za zaposlenje.

382.241 velikih podjetij, 0,85% od celokupnega prebivalstva Amerike ima pa 21,8% od celokupnih letnih dohodkov, celih \$20,998,000,000.

Iz poročil raznih, od vlade in privatnih institucij vpostavljenih komisij, je bilo ugotovljeno, da potrebuje povprečna ameriška družina \$2.500 letnih dohodkov, če hoče živeti dostojno, v zdravih prilikah. Nadvlada finančnih monopolistov je dosegla, da 1929 leta 71,2% ameriškega prebivalstva ni doseglo v svojih zaslužkih tega minimuma.

Seveda je tudi v teh časih bilo veliko število onih neprivilegiranih, ki so si morali služiti svoj vsakdanji kruh z najtežimi in najslabše plačanimi deli. To so bili predvsem črni in pa priseljenci, ki so šele prihajali. Toda Amerika je vendar bila dežela, v kateri se je moglo vsvarjati sigurno in dobro existenco. Od 1865 do svetovne vojne je Amerika bila malomeščanski paradiz za malega človeka.

Prejemki po različnih skupinah družin so bili sledeči:

Z dohodki izpod \$1.000 se mora preživljati 5.899.000 družin, (21,5%) ki dobijo skupaj \$2,900,000,000 ali samo 3,8% od celokupnih letnih dohodkov Amerike.

Narščanje moči monopolističnega kapitala je vplivalo kakor slana na nekdanji paradiz malih ljudi. Danes ne pomaga več, delati nadure in štediti. Z enim samim sklepom, zamorejo monopolisti brez noč uničiti vsa prizadevanja malega človeka in streti v prah vse rezultate njegovega življenjskega truda. Vsako leto je več tiskih malih podjetnikov, obrtnikov, farmerjev, itd., ki morajo prenehati naravno borbo z velikimi trudi in ki postajajo delojemalci ali najemniki velikih. Delavci, posebno kvalificirani strokovnjaki, so dobili svojega konkurenta v modernih strokah, ki so spodrinili večje število zaposlenih iz delavnice in ki so pritisnili plače še zaposlenih na nivo nekvalificiranih delavcev.

Z dohodki od 1.000 do 2.000 se mora preživljati 10.455.000 družin, (38,0%) ki dobijo skupaj \$15,364,000,000 ali samo 19,9% od celokupnih letnih dohodkov Amerike.

Z dohodki od 2.000 do 3.000 se preživlja 5.192.000 družin (18,9%) ki dobijo skupaj \$12,586,000,000 ali 15,3% celoletnih dohodkov Amerike.

Monopolistični kapitalizem je nadvlada velikih finančnikov. Ta nadvlada uničuje srednji sloj, pritiska na delavski razred, zaostrejo razredna nasprotja. Velike ribe roparice med kapitalisti so požrle manjše in gospodarstvo nad proizvodniški sredstvi. Srednjega sloja, ki bi tvoril prehod med izkoriščanimi in izkoriščevalci je vedno manj, odnosi med monopolisti in delojemalci postajajo ostrejši. Priloznost, da bi se mali človek mogel dvigniti do stajanja gospodarske osamosvojitve skoraj ni več. Kar je še ostalo obrtnikov, trgovcev, farmerjev, žive v vedno hujšem pritisku s strani velikih. Za srednji sloj in za delojemalce vseh vrst v današnji Ameriki ni več varnega in sigurnega obstanka in ne varne in zagotovljene bodočnosti.

Z dohodki od 3.000 do 5.000 se preživlja 3.672.000 družin (13,4%) ki dobijo skupaj \$13,866,000,000 ali 18,0% od celokupnih letnih dohodkov Amerike.

Z dohodki od 5.000 do 10.000 se preživlja 1.625.000 družin (5,9%) ki dobijo skupaj \$10,820,000,000 ali 14,0% od celokupnih letnih dohodkov Amerike.

Narščujočo moč monopolističnega kapitalizma in uničevanje srednjega sloja kažejo številke primerjanja med letom 1870 in 1935.

Leta 1870 je bilo od celokupnega šteti ameriškega prebivalstva 44,8% delavcev. Odstotek delavstva se je do 1935 povečal in znašal 50,3%.

Z dohodki nad 10.000 se preživlja 631.000 družin, (2,3%) ki dobijo skupaj 21,580,000,000 ali celih 28,0% od celokupnih letnih dohodkov Amerike.

59% družin (delovno ljudstvo) dobi le 23% od celokupnih letnih dohodkov v Ameriki, a 2% kolikor šteje v Ameriki skupina finančnih monopolistov, si jemlje za sebe 28% vseh letnih dohodkov.

Narščujočo moč monopolističnega kapitalizma in uničevanje srednjega sloja kažejo številke primerjanja med letom 1870 in 1935.

Leta 1870 je bilo od celokupnega šteti ameriškega prebivalstva 44,8% delavcev. Odstotek delavstva se je do 1935 povečal in znašal 50,3%.

Odstotek stvelja farmerjev se je od leta 1870 do 1935 znižal od 36% na 14,5%.

Odstotek nameščencev se je povečal v tem času od 4,8% na 20,2%.

Odstotek malih samostojnih podjetnikov se je znižal od 13,6% na 5,2%, znižal se je tudi odstotek velikih podjetnikov od 0,8% na 0,7%.

Odstotek stvelja farmerjev se je od leta 1870 do 1935 znižal od 36% na 14,5%.

Odstotek nameščencev se je povečal v tem času od 4,8% na 20,2%.

Odstotek malih samostojnih podjetnikov se je znižal od 13,6% na 5,2%, znižal se je tudi odstotek velikih podjetnikov od 0,8% na 0,7%.

Farmerji in mali podjetniki in obrtniki izginevajo in jih je sorazmerno vedno manj. Tudi v grupi velikih podjetij se zaznamuje znižanje odstotka.

Nadvlada monopolističnega kapitalizma v Ameriki je celokupno gospodarstvo Amerike organizirala tako, da se plod dela ameriškega prebivalstva steka v blagajne ozkega kroga gospodarsko najmočnejših, številke za leto 1928 dajejo o tem sledečo sliko:

DR. RASNICK DENTIST

DON'T BE MIS-LED

"All-Pink dental plate materials are not all Genuine." Many of them are celluloid, except

LUXENE or VERNONITE which are the latest and only reliable dental plate materials.

LUXENE and VERNONITE plates possess greater strength, toughness, longer color life and genuine natural appearance.

BROKEN TEETH REPAIRED

Laboratory Prices—3-Hour Service

PHONE FOR SPECIAL PRICES

6201 PENN. AVE.
E. Liberty, cor. Collins, MO. 6480

Člani unij in naročniki "Napreja" dobijo znaten popust pri vseh delih.

Dopisi iz slovenskih naselbin v Ameriki

DELAVSKE RAZMERE IN VABILO NA VESELICO

Strabane, Pa. — Delavske razmere se pri nas slabšajo. Treba bo, da se delavstvo bolj organizira za svoje pravice, da prisilimo magnate za večji kos kruha in za stalno delo in zaslužek.

Naše pevsko društvo "Ilirija" priredi plesno veselico na Silvestrov večer dne 31. decembra. Vabimo vse prijatelje kulture in napredka, da nam pomagajo obdržati aktiven pevski zbor, ki vrši svojo važno nalogo. Blagajna je skoraj izčrpana in ker v Ameriki ni brez blagajne nič, je pač treba gledati, da se jo nekoliko pojača, da ne pridemo v denarne stiske za to plemenito delo. Za mlade in stare bo igrala dobro znana White Eagle godba iz Greensburga. Za vse stransko potrebo pa bo skrbel — Odbor.

J. Sedmak.

PITTSBURŠKA KRONIKA

Smrt pobira stare priseljence. Zadnji teden je umrla Johana Gorišek, rojena Malič v Vinici, Bela Krajina. V Ameriko je prišla pred kakimi 50 leti. Bila je dolgo let vdova in zapuščila 4 sine in 3 hčerke.

Pevsko društvo "Prešeren" je priredilo zadnjo soboto plesno zabavo za svoje prijatelje v Harwicku. Veselica je bila dobro obiskana. Nastopil je mešan zbor in trio katerega so tvorile Olga Brozich, Mary Butkovec in Anna Klun, kakor tudi Klunove hčerke. Občinstvo je bilo zelo zadovoljno s programom. Člani in članice "Prešerna" se tem potom lepo zahvaljujejo za obilne uspehe.

Volitve v največjih društvih so bile končane z izvolitvijo starih odborov. Zaupanje v stare in izkušene odbornike je vidno. Člani štev. 118 SNPJ so sklenili, da postanejo člani Slov. Doma, Prosvetne Matice in Federacije SNPJ, kakor tudi da sodelujejo pri Vseslovenskem gibanju. Za jugoslovanske prostovoljce, ki so žrtvovali svoje zdravje v Španiji, se je zbralo \$5.55, kar pač dokazuje, da se članstvo zaveda svoje dolžnosti napram tem nesebičnim mednarodnim boriteljem.

Ljudje se radi norčujejo iz iz strastnih lovcov, češ, da se ne izplača hoditi na lov, radi pa zagrižejo v srno, če so povabljeni. O tem smo se prepričali zadnjo nedeljo zvečer pri Hrvatino na Butler cesti. Poleg dobrega lovca je ravnotako bila dobra kuharica, ki je naredila svojim gostom tako okusno pečenko, da je bila več kot vredna tega sporta.

Znanstveniki pri Westinghouse družbi nam obetajo nove iznajdbe, od katerih pa bomo imeli le malo koristi, če se bo ta roba prodajala samo zato, da bodo delničarji spravljali dobičke. Iznajdbe so ba je velikega pomena za zdravstvo in udobnost. S pomočjo elektrike bodo lahko grel in hladili stanovanja, (to je že danes mogoče, če imaš kaj cvenka.) Dalje bomo lahko nosili obleke iz stekla, (to si bomo pasli oči.) Hrana se bo dobila brez farmerjev in pošiljali bodo pošto v Evropo potom stratosferne sile, uničili bodo v zraku vse bacile, ki ogrožajo človeško zrvanje. Mogoče so mnenja, da bo potem električni tok cenejši! — ko se ga bo več rabilo, in končno računajo tudi na to, da bodo v pregledni solnce v električni tok, tako da bo tudi solnce postalo žrtev profitnega sistema, če ga prej ne zrušimo.

Veda in znanost je že marsikaj koristnega naredila. Če bi pa bila veda v službi delovnega naroda in za skupni blagor in ne samo za ustvarjanje profita kakor je sedaj, potem bi bili vsi deležni tistih dobrin. To pa bi bil Marksizem, za katerega se razredno delavstvo bori že toliko let.

Zadnjič se je neki rojak pritoževal na "Naprej", da ne piše dovolj o verskih zadevah, drugač, pravi, da je perfekten. "Z vsem ostalim se strinja do pičice. Pritožbo smo mu hitro izbili, ko smo ga vprašali naj pove, kateri verski list piše v korist delavske osvoboditve? "Ze vem. To vprašanje bodo morali kmalu rešiti katoliški delavci in njih drugi." S takim rojakom se tudi mi strinjamo in čisto lahko sodelujemo.

Dva rojaka sta v Slov. Domu debatirala o Jugoslaviji in Rusiji. Eden je bil mnenja, da

DELAVSKE RAZMERE IN VABILO NA VESELICO

Volitve v največjih društvih so bile končane z izvolitvijo starih odborov. Zaupanje v stare in izkušene odbornike je vidno. Člani štev. 118 SNPJ so sklenili, da postanejo člani Slov. Doma, Prosvetne Matice in Federacije SNPJ, kakor tudi da sodelujejo pri Vseslovenskem gibanju. Za jugoslovanske prostovoljce, ki so žrtvovali svoje zdravje v Španiji, se je zbralo \$5.55, kar pač dokazuje, da se članstvo zaveda svoje dolžnosti napram tem nesebičnim mednarodnim boriteljem.

Ljudje se radi norčujejo iz iz strastnih lovcov, češ, da se ne izplača hoditi na lov, radi pa zagrižejo v srno, če so povabljeni. O tem smo se prepričali zadnjo nedeljo zvečer pri Hrvatino na Butler cesti. Poleg dobrega lovca je ravnotako bila dobra kuharica, ki je naredila svojim gostom tako okusno pečenko, da je bila več kot vredna tega sporta.

Znanstveniki pri Westinghouse družbi nam obetajo nove iznajdbe, od katerih pa bomo imeli le malo koristi, če se bo ta roba prodajala samo zato, da bodo delničarji spravljali dobičke. Iznajdbe so ba je velikega pomena za zdravstvo in udobnost. S pomočjo elektrike bodo lahko grel in hladili stanovanja, (to je že danes mogoče, če imaš kaj cvenka.) Dalje bomo lahko nosili obleke iz stekla, (to si bomo pasli oči.) Hrana se bo dobila brez farmerjev in pošiljali bodo pošto v Evropo potom stratosferne sile, uničili bodo v zraku vse bacile, ki ogrožajo človeško zrvanje. Mogoče so mnenja, da bo potem električni tok cenejši! — ko se ga bo več rabilo, in končno računajo tudi na to, da bodo v pregledni solnce v električni tok, tako da bo tudi solnce postalo žrtev profitnega sistema, če ga prej ne zrušimo.

Veda in znanost je že marsikaj koristnega naredila. Če bi pa bila veda v službi delovnega naroda in za skupni blagor in ne samo za ustvarjanje profita kakor je sedaj, potem bi bili vsi deležni tistih dobrin. To pa bi bil Marksizem, za katerega se razredno delavstvo bori že toliko let.

Zadnjič se je neki rojak pritoževal na "Naprej", da ne piše dovolj o verskih zadevah, drugač, pravi, da je perfekten. "Z vsem ostalim se strinja do pičice. Pritožbo smo mu hitro izbili, ko smo ga vprašali naj pove, kateri verski list piše v korist delavske osvoboditve? "Ze vem. To vprašanje bodo morali kmalu rešiti katoliški delavci in njih drugi." S takim rojakom se tudi mi strinjamo in čisto lahko sodelujemo.

Dva rojaka sta v Slov. Domu debatirala o Jugoslaviji in Rusiji. Eden je bil mnenja, da

je v Rusiji še vedno tako kakor je bilo pod carizmom. To je podpiral s tem, kar je čital v zagriženem tisku. Drugi rojak, o katerem nismo ni sa njali, da se toliko razume na diplomacijo reakcionarnega kova, pa pojasnjuje pisanje in stališče naših "delavskih pisateljev", da pišejo proti Rusiji in Sovjetski vladi samo zato, da opravčujejo stališče jug. režimov, ki niso nič še do danes hoteli priznati, da imajo svojega najbližjega brata in prijatelja v Rusiji. Kaj če tako pisanje torej ne prihaja po naročilu iz Belgrada? Nam se močno zdi, da nekaj smrdi. In še na nekaj nas spominja "pittsburghski diplomat in prerok," namreč, da je to poteza jug. vlade, da bi vsaj eden slovenski delavski list v Ameriki pisal proti Rusiji, če bi bila Jugoslavija zapletena v vojni z Rusijo. Jeli to mogoče?

A. H.

CLEVELAND SE BORI ZA CENEJŠO RAZSVETLJAVO

Cleveland, Ohio. — "Cleveland Illuminating Company" je otrok gigantske "North American Company", ki je lani, v dobi hude krize, izsesala iz ljudstva \$154,530,900. Razsvetljava je za dostojno človeško življenje ravno tako potrebna kot sta kruh ali voda. Borba za cenejšo razsvetlavo je borba za udobnejše življenje in za večji kos kruha in če se o tej važni ljudski zadevi piše po časopisju tako malo, je to zato, ker električne kompanije podkupljajo časopisje kakor podkupljajo politikarje, ki so vse do danes znali obvarovati interese električnih kompanij na račun ljudstva.

Iz računov kompanije je razvidno, da ima vložena kapitala 106 milijonov dolarjev, da pa je vrednost njenih naprav zrastle že na 150 milijonov. Za 44 milijonov dolarjev pa clevelandski prebivalci povečali kapital kompanije in morajo danes plačevati fair-return profit kompanij od teh 150 milijonov.

Električna kompanija, ki ima doslej monopol na razsvetlavo, grabi iz ljudstva vsako leto toliko profitov, da na koncu leta izkaže 6,919,555 dolarjev čistega dobička, kakor je bil to slučaj 1936. Dobri časi ali slabi časi, za

RAZNO IZ METROPOLE

Cleveland, Ohio. — Prireditve Cankarjeve ustanove je lepo izpadla. Obisk je bil dober, pevski zbori so se odzvali vsi, igralci so pokazali svoje velike zmožnosti in prisotni so morali biti zadovoljni. Lepo je bilo videti naše pevске zbornice, ki so nastopali eden za drugim na skupni proslavi. Dokaz, da je skupno delovanje mogoče, kadar gre za dobro stvar, ki je vsem pri srcu. Igra je bila pomenljiva in pohvalili so jo vsi, ki so jo razumeli in ki so se radi tega dolgočasili, kar pa je njihova lastna krivda. S. Kistan je v svojem lepem odgovoru očrtal Ivana Cankarja in njegovo vlogo, ter zelo pravilno omenjal, da bi takih kot je bil Cankar danes potrebovali več.

V soboto smo piketirali nemški konzulat, ki je v Midland Bldg. na Prospect Ave. Slovencev pri tej demonstraciji proti nacizmu nisem videl. Toliko nepotrebnih stvari se piše po naših listih, da bi pa kdo omenil kako slično akcijo proti nacizmu ali da bi celo sodeloval pri njej, to pa "bojevnikom" ne pride na misel. Raje se preklajajo z "divorski in s klobasami, demonstracije proti nacizmu pa prepučajo "rdečim" — komunistom.

Za kampanjo "Napreja" se pripravljamo bolj kot smo se za katero izmed prejšnjih in gotovo je, da bo tudi rezultat mnogo boljši. Naš "Naprej" hočemo utrditi in izpopolniti, da bo v bodočem letu mogel še bolj odgovarjati našim potrebam kot doslej.

T. J. S.

CLEVELANDČANI!

21. decembra vam je dana prilika, da pri volitvah pokazete svojo voljo da hočete imeti cenejšo električno razsvetlavo, da počete biti molzne krave bogatih električnih kompanij. Pridite na volišče, privedite svoje sosede in oddajte svoje glasove za cenejši električni tok!

Volite za ("FOR") občinsko električno podjetje.

T. J. S.

POZIV NA ZABAVO V WINDSORJU

Važno za Windsor in Detroit

Napredni Slovenci prireditelj lepo plesno zabavo dne 17. decembra na 1100 Cadillac St. (Na istem prostoru kot lansko leto.) Zabava se prične ob 8 uri zvečera. Vabimo vse prijatelje lista "Naprej" in ljubitelje demokracije in napredka, da nas obiščejo. Posebno pa še vabimo naše sosede Detroitčane, da se pridrejo zopet razveseliti v Windsor. Saj imate še dobro v spominu lansko prireditve. Obisk vam bomo rade volje vrnili.

Tisti, ki pridete bolj zgodaj, se najprej ustavite na 1271 Albert Rd., po domače "pri pečlarjih". Torej na svidenje dne 17. decembra. Vas pričakuje odbor.

JOS. MIKETICH.

TEŽKO ŽIVLJENJE MAJNERJEV

Canonsburg, Pa. — Pošiljam tri ponovne naročnine in 50c listu v podporo, zato ker se list "Naprej" drži svoje delavske smernice do pičice. Če bi naši ostali listi pisali iskrene in za delavsko slogo in e-notnost kakor to piše "Naprej", pa bi mu ne bilo treba drezati v sršeno gnezdo, nasprotnikom pa bi bilo nepotrebno želeti njegovega poginana.

Samo pisanje o demokraciji nam čisto nič ne pomaga, kajti prazna demokracija nam ne bo dala kruha, če si ga delavec sam ne pripori. Dokler nam bodo rezali demokracijo kapitalisti, ne bomo nikdar imeli delavci nobene garancije za existenco, da bi vedeli, če bomo jutri imeli zaslužek in kruh ali pa če boš vržen na cesto, kakor se dogaja okoli Canonsburga. Ubogi delavec jebil celih šest mesecev brez dela. Ko je dobil delo in delal komaj en mesec, pa hajd spet na cesto.

Če delaš v jami in te pobije dvakrat, te v največ slučajih ne vzamejo nazaj na delo. Če si prekoračil 42 leto, pravijo, da si prestar ali pa bolan. Ne vprašajo te pa, kako si si nakopal bolezen, ker vedo potom svojega zdravnika, da si dobil bolezen na delu. Kako pa tudi ne, saj ameriški majnarji izkopljejo dvakrat več premožna dan kakor pa njihovi sodelavci v Angliji in v Evropi sploh. Ali je to demokratično?

Pevsko društvo "Ilirija" priredi plesno zabavo na starega leta zvečer. Udeležimo se te veselice, da podpremo in

CLEVELANDČANI!

21. decembra vam je dana prilika, da pri volitvah pokazete svojo voljo da hočete imeti cenejšo električno razsvetlavo, da počete biti molzne krave bogatih električnih kompanij. Pridite na volišče, privedite svoje sosede in oddajte svoje glasove za cenejši električni tok!

Volite za ("FOR") občinsko električno podjetje.

T. J. S.

POZIV NA ZABAVO V WINDSORJU

Važno za Windsor in Detroit

Napredni Slovenci prireditelj lepo plesno zabavo dne 17. decembra na 1100 Cadillac St. (Na istem prostoru kot lansko leto.) Zabava se prične ob 8 uri zvečera. Vabimo vse prijatelje lista "Naprej" in ljubitelje demokracije in napredka, da nas obiščejo. Posebno pa še vabimo naše sosede Detroitčane, da se pridrejo zopet razveseliti v Windsor. Saj imate še dobro v spominu lansko prireditve. Obisk vam bomo rade volje vrnili.

Tisti, ki pridete bolj zgodaj, se najprej ustavite na 1271 Albert Rd., po domače "pri pečlarjih". Torej na svidenje dne 17. decembra. Vas pričakuje odbor.

JOS. MIKETICH.

TEŽKO ŽIVLJENJE MAJNERJEV

Canonsburg, Pa. — Pošiljam tri ponovne naročnine in 50c listu v podporo, zato ker se list "Naprej" drži svoje delavske smernice do pičice. Če bi naši ostali listi pisali iskrene in za delavsko slogo in e-notnost kakor to piše "Naprej", pa bi mu ne bilo treba drezati v sršeno gnezdo, nasprotnikom pa bi bilo nepotrebno želeti njegovega poginana.

Samo pisanje o demokraciji nam čisto nič ne pomaga, kajti prazna demokracija nam ne bo dala kruha, če si ga delavec sam ne pripori. Dokler nam bodo rezali demokracijo kapitalisti, ne bomo nikdar imeli delavci nobene garancije za existenco, da bi vedeli, če bomo jutri imeli zaslužek in kruh ali pa če boš vržen na cesto, kakor se dogaja okoli Canonsburga. Ubogi delavec jebil celih šest mesecev brez dela. Ko je dobil delo in delal komaj en mesec, pa hajd spet na cesto.

Če delaš v jami in te pobije dvakrat, te v največ slučajih ne vzamejo nazaj na delo. Če si prekoračil 42 leto, pravijo, da si prestar ali pa bolan. Ne vprašajo te pa, kako si si nakopal bolezen, ker vedo potom svojega zdravnika, da si dobil bolezen na delu. Kako pa tudi ne, saj ameriški majnarji izkopljejo dvakrat več premožna dan kakor pa njihovi sodelavci v Angliji in v Evropi sploh. Ali je to demokratično?

Pevsko društvo "Ilirija" priredi plesno zabavo na starega leta zvečer. Udeležimo se te veselice, da podpremo in

MORILCI ROJAKA FINKA OBSOJENI

Howard E. Boyle in James G. Barnett, ki sta priznala pred sodnikom Pattersonom, da sta ubila Martina Finka, Slovenca iz Turtle Creeka, Pa. ko sta ga hotela oropati v rjegovini trgovini. Policija je prišla tudi tretjega osumljenca, Richarda Groterja. Kazen še ni bila izrečena.

NOVA JEKLARNA ODPRTA V CLAIRTONU

Carnegie Steel Co. odprla eno novo, veliko tovarno pri Clairtonu, Pa. Tovarna bo najmoderneje urejena in bo producirala veliko jeklarskih izdelkov z malim številom delavcev.

Poleg tovarne je družba zgradila tudi več novih stanovanjskih hiš, katere tudi prodaja svojim uslužbencem na kredit, ra jih lažje zaslužnji.

NOVICE IZ LLOYDELA, PA.

Lloydell, Pa. — V naši okolici se bolj slabo dela. Premogorovi obratujejo po en dan ali dva na teden in kriza pri ljudeh je radi tega velika. Tam kjer sem jaz zaposlen delamo sicer pet dni v tednu, toda imam bolezen v hiši, in razne skrbi in težko se pripravim k pisanju.

Ko hodim po naselbinah in agitiram za "Naprej", vidim in slišim marsikaj. Od tistih, ki list že dobivajo in čitajo, ne slišim nobene pritožbe. Strinjajo se s pisanjem in nekateri so res navdušeni zanj. List pa je v okolici še malo znan in ko pridem okoli ljudi, mi rečejo, da imajo že tako drugih listov preveč, da vseh ne morejo podpirati. Nekateri bi se radi naročili, pa res nimajo denarja. Ženam se je dopadla povest o japonskih delavkah, drugi so mi rekli, da jih zanimajo članki iz Španije in iz Evrope, nekateri se zanimajo za vesti iz Rusije, itd. Vidite, da vse dobro pišete in da ni treba še mojih dopisov, saj itak nimam kaj posebnega povedati.

Ko sem bil 3. decembra v Dunlo, sem se ustavljal pri ženi materi. Se nisem še dobro vsedel, ko priteče teta in zavpije: "Kaj ne vidite, da hiša gori!" V prvem hipu smo mislili, da je naša hiša v plamenih in leteli smo na prsto, kjer smo na sosednjem hričku zagledali goreče poslopje Slovencev priljubljenega Slovaka Rehmansega. Ko smo klicali sosede: "Mr. Kočevar, ali ne vidiš, da hiša gori," so tudi ti mislili, da je pri njih

Nadaljevanje na 4. strani)

O SLOVENCIH V KIRKLAND LAKE, ONT.

V najbolj obljubljeni provinciji v Canadi, v Ontario, na severnem delu te velike dežele, nekaj čez štiristo milj od 23 glavnega mesta Toronto, je naš živahni Kirkland Lake, s svojim 23 tisoč prebivalci.

Ze v predmestju, po imenu Chaput Hughes, katerega tukaj imenujemo naš Cleveland, se opaža živahnost naših rojakov. Tukaj živi 26 slovenskih družin, katere imajo vsaka svoj lastni dom. Družine niso majhne, vseh skupaj je 125 oseb. Vsi mogoče delajo v zlatih rudnikih.

Kirkland Lake in okolica stejejo za najbogatejši kraj v Canadi. To zato, ker je tukaj sedem zlatih rudnikov, kateri producirajo na leto več kakor za 882 milijonov dolarjev čistega zlata in od katerega imajo baroni zlatih rudnikov čez 382 milijonov dolarjev čistega dobička na leto. Najbogatejši od njih je Hary Oaks kateri pa ne živi tukaj na severu, pa tudi ne v Canadi, ampak v Bahama Beach v USA, kjer uživa plod od dela naših rojakov.

Drugi za njim je WRIGHT, kateri je v Toronto, kjer kontrolira svoj časopis, dnevnik Globe and Mail, kateri je najreakcionarnejši list v celi Canadi. Tudi en rudnik v sredi našega mesta se imenuje po njemu, (Wright-Hargreaves).

To bogato mesto za zlato so poiskali naši brihtni fantje in moške iz Kranjske dežele, da se žrtvujejo in da s svojim delom in pridnostjo pomagajo svojim dragim, tudaj in v stari domovini.

Ze leta 1925 tega so bili neki naši rojaki tukaj, v Kirkland Lake. Potem so začele prihajati družine, pa tudi neveste iz stare domovine. Precej je onih kateri so se naveličali delati v rudnikih. Topli zrak z juga jih je vabil, pa vrtovi s sadjem in vinogradi s žlahtno kapljico južnega Ontarija, kar gotovo vsakega Slovenca okrepeča.

Samo še 35 slovenskih družin nas je ostalo tukaj. Imamo še precej fantov, tako da je nas vseh skupaj v mestu Kirkland Lake 164 oseb. Tudi podjetni smo. Tukaj v mestu in na Chaput Hughes imamo 57 lastnih, dobro urejenih domov, nekaj slovenskih trgovin in obrtnikov.

Tudi na kulturnem polju smo delavni. Imamo Slovensko Podporno Društvo Bled,

katero šteje 72 članov, v IWO je 30 članov, nekaj jih je tudi v HBZ, in v drugih podpornih organizacijah. Ze pet let obstaja tudi naše Slov. Pev. Dram. Društvo Triglav, ki je aktivno z različnimi igrami in koncerti.

Sedaj imamo pa tudi svojo knjižnico, katere je pred kratkim ustanovljena in raspolaga s 230 slovenskimi knjigami. To je kratek opis našega slovenskega "Tabora" v severni Canadi.

5. decembra smo imeli občinske volitve. Občinski odbor se sestoji tukaj od župana in 4 odbornikov. Prvikrat v zgodovini tega mesta, je bil izvoljen z veliko večino za odbornika nam dobro znani, Tommy Church, tukajšnji organizator za rudarsko Unijo. Od 7.815 vpisanih volilcev, je dobil naš marljivji Tommy 2.629 glasov, med katerimi je bilo tudi mnogo slovenskih volilcev.

Slovinci v rudnikih v Denver, Colorado, se našega organizatorja Churcha, ki je sedaj izvoljen za občinskega odbornika gotovo spominjajo, ker je bil pred kratkim med njimi radi unijskih zadev.

Louis Zdravje.

NOVICE IZ LLOYDELA, PA.

(Nadaljevanje iz 3. strani)

pozar in blede kakor smo bili mi so prihiteli na cesto. Ogenj vsakomur požene strah v kosti in pri klicanju je treba biti zelo previden, da se ne prestraši neprizadetih ljudi po nepotrebnem.

Požarna bramba je prišla kmalu. Ko smo mi prišli na lice mesta, še niso mogli gasti. Niso mogli najti vode, vse je bilo suho. Vodnjak je slab, poln blata, čiščen že ni bil pet let in vsled pomanjkanja vode je hiša pogorela do tal, z vsem pohištvo vred. Družina Rehmanški ima nesrečo. Pred tremi meseci je v rudniku ubilo njegovega brata, sedaj je pogorela hiša, ki ni bila zavarovana.

Zahvalil bi se še rad vsem prijaznim obiskovalcem, ki so bili 27. novembra pri krstu moje hčerke. Bilo je veselo, harmonikar ima gotovo žulje na roki, tako pridno je vrtel vavosvalce, ki so šli naokoli z brzino najmanj 65 milj na uro. Do prihodnje take prilike se bo harmonikarju menda žulj zacelil in vavosvalcem zopet pete nabrusile.

Pozdrav vsem čitateljem "Naprēja".

Joseph Matičič, zastopnik.

TIMMINSČANI BODO ZOPET PRVI V KAMPANJI "NAPREJA"

Timmins, Ont. — Od listov, kar jih izhaja v USA, se nam "Naprėj" najbolj dopade. Ker je odločno delavski in protifašistični list, ga reakcionarji seveda ne bodo podpirali, pač pa mu bodo skušali škoditi kjer bodo le mogli. Mi čitatelji in naročniki sami moramo vzeti na sebe nalogo izdatno podpreti naš slovenski tednik "Naprėj", ki odpira oči in bistri spoznavanje položaja vsem, ki ga z razumom čitajo.

Dobili smo apele in pripravljamo se za kampanjo. Danes pošiljam \$10.00, ki jih prispeva v fond "Naprēja" ženski oddelek SPZ, \$1.00 prispevek od Berkopeca in 25 centov, ki jih je dal v podporo listu Joe Glad.

Da bo prihodnja kampanja dobro uspela, moramo iti na delo povsod v vseh naselbinah. Kriza je po mnogih mestih, to je res, toda dosti je tudi načinov, da se izdatno podpre naš list. Naštela jih bom nekaj. Kljub krizi in težavam, se more na nabiralne liste le nekaj zbrati. Kdor ne more

sam prispevati lahko vzame polo v roke in zbira pri znanjih. To bo gotovo storil vsak, ki želi imeti osiguran obstanek in razvoj svojega lista.

Velike zabave v dragih dvoranah in z mnogimi stroški ni mogoče vselej napraviti, lažje in povsod pa je mogoče prirediti majhne domače zabave v domu enega ali drugega prijatelja. Na take zabave, ki morajo biti res zabavne, se povabi znanec, tudi če niso čitatelji našega lista. Če se napravi kaka licitacija ali slično, to navadno prinese precejšnje čisti dobiček. V večjih naselbinah, kjer obstojajo društva, se da napraviti kaka igra, koncert ali slično.

Vi v USA bi mogli pomagati še na druge načine. Dobro ste organizirani v raznih svojih društvih in če bi se zavzeli, bi lahko priporočali svojim društvom, da podprejo naš delavski "Naprėj". V USA imate celo vrsto društev organizacij in Jednot. Kako lepo bi bilo, če bi se te različne organizacije združile v eno veliko skupno enoto, v eno sa-

glasovi:

"Pomoč od nas? Ha, ha!... Pri nas je še huje! Imamo zvezane roke, ne vemo kaj bo jutri!"

Celovec in Velikovec sta mu dajala nedoločne odgovore.

Tretji dan se mu je zarezal glas iz Prevalj.

"Mi smo vsi v bajti. Tu se bomo branili! To svetujemo tudi tebi..."

Iz Velikoveca je po nepreseznanem klicanju dobil kratek odgovor:

"Vzdržujte red, kakor morate. Mogoče pošljemo pomoč: obrnite se v farovž, na lokalne činitele, na Slovence... Ne gre drugače! Potrebno je ohraniti red..."

Razgovor s Celovcem pa mu je zmešal še tisto malo pameti, ki jo je ohranil.

"Halo! Bati se je popolne anarhije! — Anarhije! Kako to, ohranite red! Pokažite strogo roko. Dajte lopovom!"

— Da, ali kako? — Kako? Strogo roko—o—o!" Potem hresk in že je govoril drugi glas: "Vplivajte na množico, da se ohrani red! Ne izgublajte glav! Preprečite vsako prelivanje krvi! Vi sami, vi Tepan odgovarjate zato!"

Komandantu Tepanu se je vrtevo v glavi. Da bi šel v farovž, on, Tepan? K temu srb-

mo bratstvo, kar gotovo vsi želite. Če imate voljo, to lahko dosežete. Kjer je volja — t am je uspeh. "Naprėj" — stopa ta plemeniti in potreben cilj delavskega združenja in vaš lastni interes vam nalaga, da podprete "Naprėj", da bo nadaljeval s svojim delom.

Ko že govorim o ameriških društvih in organizacijah, bi rada čisto na kratko povedala svoje mišljenje, kako jaz gledam nanje.

Ko so se Slovenci priseljevali v Ameriko, so spoznali, da so navezani v slučaju boleznih, nesreče itd. samo na medsebojno pomoč in ustanovili so si podporno organizacijo, ki je članom stala ob strani v slučaju največje potrebe. Kaj pomeni biti bolan, ponosen, itd., a to brez sredstev, to vemo predobro vsi in ni treba omenjati. Za pomoč v slučaju največje potrebe je bilo osnovano društvo, toda v mnogih slučajih društvo ni vršilo pričakovane naloge ali pa so sovražniki društva razkričali, da društvo ni dobro in začela se je nesloga. Ponekod so bili glavni dobičkarji organizacije posamezne vodilne osebe, ki so s svojimi pomočniki nadvladali članstvo, da je moralo samo kimati. Kdor ni hotel kimati, je prišel na črno listo in ob prvi priliki je "sfrčal". Takih ki so bili "sfrčani" je postajalo vedno več in ustanovila se je nova organizacija, demokratična in pravična, ki je po nekaj času postala taka kot je bila prejšnja. Proces razpada se je pričel in nastala je tretja organizacija in tako jih imate sedaj v USA menda že pet velikih podpornih organizacij. Če bo šlo tako nadalje, bo imel v kratkem vsak svoje društvo. Ali res ne more biti drugače? Jaz pravim, da če se članstvo v vseh društvih resno zavzame, da bi zginila nesloga in da bo zavladala solidarnost. Vem, da je devetdeset odstotkov članov za slogo in tisti, ki slogi nasprotujejo, ne bodo mogli zadržati procesa zedinjenja, če se članstvo postavi na noge. Seveda kimavci ne smete biti, dokler bo toliko kimavcev, ne bo sloge ne bodo društva toliko koristila kot bi lahko. Društva ne smejo biti za posameznike in za protidelavske elemente, nego za člane in za delavsko borbo.

Povedala sem svoje mišljenje, ki za večino ni nič novega. Pravilno ali napačno, rada bi slišala kaj vi drugi mislite o tem.

Mary S.

Film kaže tudi delovanje sina, katerega je oče izgnal iz hiše, ker je deloval proti nacizmu. Film kaže, kako se vrši veliko tajno delovanje nemških protifašistov, ki seveda ni brez žrtev, pa tudi ne brez uspeha. Po mnogih napetih peripetijah, ki so filmsko dobro prikazane slike nacističnega početja v današnji Nemčiji, je sin na tem, da ga ponovno vlovijo.

Na bolniški postelji je profesor Mamlock začel čitati pazljivo časopis in opazovati svet. Pokazala se mu je resnična slika današnjega sveta. Prišel je do spoznanja, da je poleg znanosti ravnotako potrebno boriti se za človeško svobodo in človečanske pravice. Spoznal je, da je imel

PROFESOR MAMLOCK V PITTSBURGHU

Pittsburgh, Pa. — Naša cenzura nad filmskimi slikami ni tako nacizmu uslužna, kakor n. pr. v Chicagi, in zadnji teden smo šli lahko gledati v "Arts-Cinema" na Liberty Ave. imenovani film, ki so ga izdelali v Rusiji po knjigi nemškega pisca Wolfa. Film je vreden, da ga greste gledati. Igralci so znameniti umetniki, zelo zanimiva, napeta in poučna pa je tudi vsebina filma.

Profesor Mamlock, žid, specialist v zdravniški vedi, se je brugal samo za medicino in si je s svojim znanjem pridobil splošno zaupanje tako pacijentov kakor tudi zdravniških sočelavcev v njegovi kliniki. Stojč na stališču, da more samo znanost in edino le znanost pomagati človeštvu, se ni prav nič brugal za dogodeke okoli sebe in je iz svoje hiše nagnal edinega svojega sina, ki se je poleg zdravilstva in študiranja bavil tudi s politiko in to celo s komunistično politiko.

Nacistični pomočnik profesorja Mamlocka pa si je izposloval uraden dekret, ki je postavil pomočnika za šefa sanatorija in ki je Mamlocka, ker je žid, odstavil od zdravniške prakse v njegovem lastnem sanatoriju. Z sramotilnimi napismi na prsih so nacisti gonili profesorja Mamlocka po ulicah, dokler se ni zgrudil pred svojim stanovanjem. Odlikovan za svojo hrabrost v svetovni vojni kot nemški oficir, si je Mamlock z revolverjem, ki ga je dobil od višje komande za svojo hrabrost na fronti, hotel vzeti življenje in se težko ranil.

Film kaže tudi delovanje sina, katerega je oče izgnal iz hiše, ker je deloval proti nacizmu. Film kaže, kako se vrši veliko tajno delovanje nemških protifašistov, ki seveda ni brez žrtev, pa tudi ne brez uspeha. Po mnogih napetih peripetijah, ki so filmsko dobro prikazane slike nacističnega početja v današnji Nemčiji, je sin na tem, da ga ponovno vlovijo.

Na bolniški postelji je profesor Mamlock začel čitati pazljivo časopis in opazovati svet. Pokazala se mu je resnična slika današnjega sveta. Prišel je do spoznanja, da je poleg znanosti ravnotako potrebno boriti se za človeško svobodo in človečanske pravice. Spoznal je, da je imel

Mary S.

ZABAVA ZA "NAPREJ" IN PROSTVOLJCE

Cleveland, Ohio. — Priloženo najdete nakaznico za \$38.31, od katerih je \$12.25 za naročnino, \$26.06 pa preostanek od zabave, katero smo imeli 4. decembra v Medved's Restaurantu. Zabavo smo pripravili kar na hitro roko, pa je kljub temu lepo uspela. Bilo je nekaj Collinwoodčanov na zabavi, katerim se je tudi prav dopadlo, tako da so rekli, da bodo tudi v Coolinwoodu kaj sličnega pripravili. Dobiček prireditve smo namenili polovico "Naprēju" in polovico v pomoč prostovoljcem, ki se vračajo iz Španije. Da je zabava mogla dati razmeroma velik preostanek se moramo zahvaliti tudi bratom Joe in John Sustaršič, ki nista hotela nič vzeti za muziciranje, kar je pri njih že navadno in zato še bolj hvalevredno. V preostanku je vračunanih tudi \$1.25, katere je posebej prispeval Louis Medved, kateremu se, kakor vsem ostalim ki so zabavo pripravili in s svojim posetom omogočili, lepo zahvaljujemo.

A. Janša.

Senator Van Nuys bo oživel protinacarski načrt

Senator Frederick Van Nuys iz Indiane je naznanil, da bo zopet prinesel pred kongres protinacarski načrt, kateremu so toriji iz Juga naredili žalosten konec z dolgim filibustram.

Van Nuys se bo sestal s senatorjem Wagnerjem, ki je predložil prvič tozadevni načrt, da se dogovorita o načinu, da ga spet oživijo v bodočem kongresnem zasedanju.

NACISTI GROZIJO LAGUARDIJI

Odločno protinacistično zadržanje newyorškega župana LaGuardije je v Berlinu povzročilo tako nevoljo, da so svojim ameriškim nacistom naložili v dolžnost, da s silo zavežejo usta od ljudstva izvoljenemu županu New Yorka. LaGuardija je dobil grozilo pismo, kateremu je bila priložena revolverska kroglica. V pismu, podpisanim s nacističnim kljukastim križem, grozijo županu, da bo umorjen, če ne preneha obsoditi nacistična grozodejstva.

sin prav, ko se je brugal in udeleževal tudi v politiki. Mamlock je bil ustreljen na verandi bolnišnice, iz katerega je ob priliki neke nacistične racije, v smislu svojega novega spoznanja nagovoril zbrano množico nemškega ljudstva.

Kadar bodo v vaši naselbini kazali ta film, si ga gotovo ogledajte.

P. K.

THREE STAR BOTTLING WORKS

Edini slovenski izdelovalci raznovrstnih mehkih pijač v Allegheny okraju. — Razpečevalci vseh vrst piva.

506 W. RAILROAD AVE. — Phone: Oakmont 305 — VERONA, PA.

Rožanc Gardens

SANDWICHES
WINES, LIQUORS, BEERS
Bishop, Pa.
Tel.: Canonsburg, 1081-R-12

so šli delat, ker niso dobili hrane. Kako jim morem to zameriti? Sicer je pa red! — Vaše stvari me ne brigajo, pojejte juho sami! In sploh, jaz sprejemam povelja edino od deželne vojaške komande, od nje pa nimam nobenih navodil.

"Nočete gospod major?"

"Dajte mi mir, prepovem vam, da se vtikate v moje stvari!"

Pl. Gobanc je zarenčal v telefon. Tepanu je postalo vroče. Še to! Tudi vojaška oblast se že boji... Popoldne je izvedel iz Črne, iz Prevalj in drugih krajev, da se tudi

tam zbirajo grozeče množice sestradanih delavcev. Imel je torej na razpoloženju svoje moštvo in štiri tisoč vojakov, ki jih je vsak slučaj pridržal v kavi.

Ravnokar se je postavil s svojim namestnikom, ki pridirjala Gnidova dekla postajo.

"Gospod stražmojster, pomoč! Vdreti hočejo! Gospod Gnidova zahteva takojšnjo intervencijo."

Dekla se je tresla od strahu. Tepan je pomislil in se ločil:

(Konec prihodnjic)

MEŽICA RUŠI OBLAST

Preživov Voranc

(Odlomek iz romana "Požganica")

(Nadaljevanje)

Zandarji že nekaj dni niso hodili na patroljo. Komandant Tepan je dobro vedel, kako neprijubljivi so v soseski, razen tega se je pa še posebej zavedal svoje osebne osvraženosti, zato se mu je zdelo bolj pametno, da se u makne v kasarno in pripravljeno čakajo nadaljnjih dogodkov. Tepan je bil posebno zasvožen pri Slovincih; bil je odkrit nemčur in je svojo funkcijo še odkrito vezal na oblast lokalnih mogočnejšev ter preganjal pristaše slovenske stranke, kjer je mogel. Prav tako je preganjal tudi pristaše socialno demokratske stranke, ker je smatral vse skupaj za izdajalce domovine.

Ko je videl, kaj se godi po revirju, je najprej neprestano gonil telefon, z rudnikom, s sosednjimi postajami, z okrajnim glavarstvom v Velikovecu, z deželnim poveljstvom v Celovcu.

Prvi dan:

"Halo tu Mežica! Tu Te-

pan! V revirju razburjenje. Disiplina poka. Sumljivi tipi se shajajo! Kaj naj storim? Pošljite ojačanje!"

Drugi dan:

"Halo, Halo! Rudarji so zapustili rove!... Kmetje ne dajejo več živil! Na Kvančniku so nadpaznika Onuka smuknili iz jame!... Srbi se očitno sestajajo! Anarhija grozi! Pomoč nujna!..."

Tretji dan:

"Halo, halo, halo! Tu Mežica! Delavske bande pritisakajo v vas! Zmeraj več jih je! Vsi Srbi so pri Zagmajstru! Dezertjerji hodijo s puškami okoli! Danes se je pojavil Repežev Rok... Hujskački hujskajo! Pošljite takoj pomoč!"

Toda njegovo moledovanje je bilo brezuspešno; prvi dan je še dobil zvezo z vsemi uradi.

"Potrpljenje, vse se bo uredilo. Vplivajte pomirjevalno. Pomoč pride!"

Drugi dan skoraj ni mogel več priklicati uradov. Iz sosednih industrijskih krajev so mu odgovarjali prestrašeni